

Pieluchy wielorazowe w 40 żłobkach miejskich w Brukseli do końca 2026 r.

Miasto Bruksela, Belgia

2019: rozpoczęcie programu pilotażowego

Grupy docelowe

- 1700 dzieci i ich rodziców każdego roku.
- Personel w 40 żłobkach publicznych.

Zaangażowani gracze

- Żłobki i przedszkola publiczne miasta Brukseli.
- Dostawca usług w zakresie pieluszek wielorazowych

Początkowa sytuacja w żłobkach publicznych w Brukseli:

1,5 miliona pieluch jednorazowych rocznie

51 480 worków na śmieci rocznie

242 tony odpadów wysłanych do spalarni

Emisja CO₂ na użytą pieluchę:

- Jedna pieluszka jednorazowa = 0,384 kg CO₂
- Jedna pieluszka wielorazowa = 0,151 kg CO₂

Wyniki

- 1 400 ton ekwiwalentu CO₂ zaoszczędzonych w okresie 4-6 lat.
- 242 tony odpadów wycofanych ze spalania

PROJEKT EKOLOGICZNYCH ŻŁOBKÓW

Celem projektu jest stopniowe wprowadzanie pieluch wielokrotnego użytku i nadających się do prania we wszystkich żłobkach samorządowych do końca 2026 roku.

Dziecko z łatwością zużywa 4000 pieluch w ciągu pierwszych kilku miesięcy życia, zanim nauczy się korzystać z nocnika. Każdego roku miejskie żłobki w Brukseli opiekują się **nawet 1700 dziećmi i zużywają prawie 1,5 miliona jednorazowych pieluszek**. Każdego dnia w każdym żłobku wyrzucanych jest średnio sześć i pół worka zużytych pieluch (tj. 51 480 worków rocznie), co stanowi **242 tony odpadów wysłanych do spalarni w ciągu roku**. Do tej pory żłobki były zwolnione z kosztów odbioru odpadów. Zwolnienie to wygasło jednak w 2021 roku. Przejście na pieluchy wielokrotnego użytku i nadające się do prania pozwoliłoby **zaoszczędzić około 80 000 euro rocznie na kosztach zbiórki odpadów resztkowych dla wszystkich żłobków**.

CELE

Zmniejszenie ilości odpadów w postaci pieluch jednorazowych w 40 żłobkach w Brukseli poprzez stosowanie pieluch nadających się do prania i wielokrotnego użytku od 2027 r.

Okolo 4 000 wielorazowych pieluch będzie w obiegu, aby zastąpić 1 500 000 pieluch jednorazowych rocznie, a każda może być prana i ponownie używana od 300 do 500 razy. Jeśli oszacujemy żywotność pieluszki nadającej się do prania na 4 do 6 lat, od **6 do 9 milionów pieluszek jednorazowych nie zostanie wyrzuconych** dzięki zastosowaniu pieluszek wielorazowych w obiegu w tym samym okresie, co pozwoli zaoszczędzić **1400 ton CO2-eq**.

PROCES I OŚ CZASU

- 2019** Lokalna rada wyraziła zgodę na **uruchomienie zamówienia publicznego na usługi** obejmujące organizację i realizację wypożyczania pieluch, wypożyczanie worków transportowych na czyste i brudne pieluchy, odzyskiwanie brudnych pieluch, ich czyszczenie i sterylizację oraz konserwację i redystrybucję w żłobkach. Umowie tej towarzyszyła kampania informacyjna dla personelu żłobków.
- Grudzień 2020 r.** **Rozpoczyna się faza pilotażowa:** miasto Bruksela przyznaje wstępną 12-miesięczną umowę na przejście na pieluchy wielokrotnego użytku w dwóch ekologicznych żłobkach w dzielnicy Laeken, reprezentujących 124 dzieci.
- Lipiec 2022** Biorąc pod uwagę sukces eksperymentu, w 2023 r. przyznano **nowy 12-miesięczny kontrakt** na pierwsze 2 żłobki i stopniowe dodawanie 7 żłobków.

W 2024 r. 20 żłobków stopniowo przestawiło się na pieluchy wielokrotnego użytku. Następnie planowane jest zwiększenie liczby żłobków do 30 do 2025 r. i do 40 do 2026 r.

KOSZT I FINANSOWANIE

1.600.000 EUR (z VAT) w ciągu 48 miesięcy, częściowo pokryte przez:

- 180 750 €/rok: roczna dotacja na żłobek ekologiczny z O.N.E. (Urząd ds. Narodzin i Dziec
- 271 524 € z VAT: roczny wkład w koszty rodziców.
- System pozwala również uniknąć kosztów zbiórki odpadów resztkowych (szacowanych na około 80 000 euro). Oznacza to roczny koszt netto dla miasta w wysokości około 40 000 euro.

CZYNNIKI SUKCESU

1

Podnoszenie świadomości rodziców od momentu zapisania dziecka do żłobka.

Wyjaśniono im całą koncepcję eko-żłobka. Oprócz używania pieluszek nadających się do prania, koncepcja eko-żłobka obejmuje w 100% ekologiczną żywność, cel "zero plastiku" (wszystkie naczynia są trwałe i wielokrotnego użytku) i zero odpadów (woda w szklanych butelkach dla niemowląt, kontrolowana woda z kranu dla starszych dzieci), a także ambitne standardy środowiskowe w zakresie używanego sprzętu (zrównoważone zabawki i gry, oeko-tex lub europejskie oznakowanie ekologiczne Ecolabel), zapewnianej opieki (stosowanie specjalnych, naturalnych mydeł) i istniejącej infrastruktury (budynki pasywne, ekologiczne środki czyszczące, przyjazne dla środowiska farby i lakiery). Akceptowalność tej koncepcji okazała się bardzo dobra.

Kluczowy moment

2

Wdrożenie prostej i wydajnej logistyki było kluczowym czynnikiem sukcesu

Brukselska firma (Snappies) oferuje wynajem (odbiór i dostawę) oraz czyszczenie pieluszek. Usługodawca jest niezawodny, dostępne są wystarczające ilości, a usługa jest doskonała, według brukselskich służb ds. wczesnego dzieciństwa. Firma oferuje pieluszki wykonane w Europie zgodnie z surowymi standardami OekoTex, z bawełny organicznej. Dostawy są realizowane za pomocą rowerów.

3

Specjalne szkolenie w zakresie ekologicznego podejścia do żłobka jako całości zyskało poparcie personelu.

Zostali oni przeszkoleni w zakresie pieluszek, które można prać, ale także w zakresie korzystania z bardziej naturalnych środków czyszczących, korzystania z wody z kranu i wody mineralnej w szklanych butelkach dla niemowląt itp.

4

Brak zmian logistycznych dla rodziców przy przejściu na pieluszki wielorazowe, w sytuacji gdzie jednorazowe pieluszki używane do tej pory były już dostarczane przez żłobek na koszt rodziców (pieluszki ekologiczne: jednorazowe, ale produkowane z bardziej naturalnych materiałów, bezpieczne dla skóry dziecka i bardziej przyjazne dla środowiska niż konwencjonalne pieluszki jednorazowe). Nie ma zatem wpływu finansowego: stała cena 88 eurocentów dziennie pozostaje niezmienną po przejściu na pieluszki wielokrotnego użytku.

Zmiana ta nie ma wpływu także na budżet miasta Brukseli. Było to możliwe dzięki zastosowanemu podejściu „białej operacji”, czyli bezkosztowej zmiany, w szczególności dzięki równoczesnym działaniom skierowanym na zredukowanie marnowania żywności w żłobkach, a także dzięki zmniejszeniu wielkości strumienia odpadów resztkowych, poprzez zredukowanie zużytych pieluszek jednorazowych w nim zawartych. Umożliwiło to dalsze obniżenie kosztów utylizacji tego strumienia.

NAPOTKANE TRUDNOŚCI

- Motywacja kierownictwa i zespołu żłobków do stosowania pieluszek z materiału odgrywa ogromną rolę w szybkości przejścia z pieluszek jednorazowych na wielorazowe.
- Snappies będzie musiał poradzić sobie ze stale rosnącą liczbą pieluch.

WYNIKI

W fazie pilotażowej, w 2021 r., w dwóch eko-żłobkach, o których mowa, **prawie 100 000 jednorazowych pieluch zostanie uratowanych przed wyrzuceniem do kosza na odpady resztkowe**. W okresie od 4 do 6 lat pieluchy nadające się do prania pozwolą zaoszczędzić **1400 ton ekwiwalentu CO2**.

Inne wyniki :

- Mniejsze zużycie kremu pieluszkowych
- Mniej podrażnień skóry u niemowląt

Zero Waste Europe, styczeń 2025 r.

Autor: Viellevoye Françoise, Zero Waste Belgium, info@zerowastebelgium.org

Redaktorzy: Giulia Lodi i Manon Jourdan, Zero Waste Europe

Zero Waste Europe to europejska sieć społeczności, lokalnych liderów, ekspertów i agentów zmian działających na rzecz zapobiegania i eliminacji odpadów w naszym społeczeństwie. Opowiadamy się za zrównoważonymi systemami; za przeprojektowaniem naszych relacji z zasobami; oraz za globalną zmianą w kierunku sprawiedliwości środowiskowej, przyspieszając sprawiedliwą transformację w kierunku zerowej ilości odpadów z korzyścią dla ludzi i planety.

Zero Waste Belgium to belgijskie stowarzyszenie, które dzieli się praktykami Zero Waste w życiu codziennym z obywatelami, firmami i władzami publicznymi. Stowarzyszenie ma na celu zachęcanie do zmian poprzez działanie, a tym samym uczestniczenie w ekologicznej transformacji w kierunku społeczeństwa Zero Waste.

We współpracy z Bénédicte Hubinon, kierownikiem projektu Eco-crèches w jednostce wczesnego dzieciństwa miasta Bruksela.

Projekt Elevating Reuse in Cities (ERIC) ma na celu wsparcie od 18 do 30 gmin w UE w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów na poziomie lokalnym poprzez tworzenie planów zapobiegania powstawaniu tworzyw sztucznych. Plany te koncentrują się na wdrażaniu działań związanych z ponownym wykorzystaniem w bezpośredniej sferze kontroli publicznej gmin, w tym na wydarzeniach publicznych, budynkach i przetargach.